

מדור השידוכים של הפאריזער היינט

שמואל בונים

מודפסת בפריס. אך עד מהרה המריא היומון הפריסאי ופנה למסלול עצמאי שביטא נאמנה את הדאגות והמאויים של דוברי היידיש במקום הגירתם החדש.⁶ המדורים שתרמו להצלחתן של מהדורות הצהריים של ההיינט וההיינטיקע נייעס בוורשה לא הגיעו למלוא מיצויים בפאריזער היינט. על פי מסורת העיתונות היהודית הקצה יאצקאן מקום למכתבים למערכת, אך המדור לא זכה להצלחה כמו המדור בינטל בריוו האגדי של הפארווערטס.

בפאריזער היינט היו שלושה מדורים שקיימו דו שיח עם הקוראים: המדור המשפטי, אשר ענה על פניות של קוראים בתחומי המיסוי והסטטוס החוקי, והחל מאמצע שנות השלושים הופיע תחת שמות שונים מדור מיוחד לנשים,⁷ שענה על שאלות של קוראות... ולפעמים גם של קוראים. המדור נערך כפי הנראה בוורשה בידי רוז'ה יעקובוביץ'. המערכת הייתה ממוקמת בסביבה יהודית ושימשה גם תיבת דואר. הגיעו אליה מכתבים עבור אנשים שכתובתם אבדה, סבתא שתעתה בחוצות פריס, נשים נבגדות ביקרו בה כדי לתנות את צרותן, ילדים באו להציג את הפרסים שזכו בהם בבית הספר הצרפתי.

המערכת שימשה תיבת תהודה למתרחש ברחוב היהודי, וכך נוצר מדור נוסף, "פינת חיי המשפחה בפריס", שבו התקיים רב שיח ישיר בין הקוראים לבין עצמם. המדור החל להופיע בקביעות ב-1931, אך מ-1927 התפרסמו בו התפלמסויות בין קוראים בנושאים שהובאו לידיעתם במכתבים למערכת. הנה כמה דוגמאות למכתבים כאלה: אדם שנעזב על ידי אשתו אשר לא הסתגלה לחיי הכרך הגדול וחזרה להוריה בפולין (7.8.1930); הטפתו של קורא לפייגע הצעירה שהתאהבה בשחקן תיאטרון ועצתו: "עזבי את הפנטזיות האלה" (28.8.1930). התפרסמה גם קובלנתו של חייט קשה יום שרעייתו דרשה לצאת לחופשת קיץ. החייט לווה כסף, אשתו נסעה למקום קיט אפנתי אך, שומו שמים, ראו אותה שם מבלה בבתי קפה ומשחקת בקלפים. והקשה החייט: "ואני שואל אותך, אדוני העורך, האין זה ניצול לרעה?". המערכת השאירה את הזירה לקוראים שציידו באחד או בשני וחנכה את המדור בנימוק ש"החיים בכרך הגדול, בצד היתרונות והחסרונות הגלומים בהם, מולידים גם את הבדידות, הריחוק, הניכור", ועל כן המדור יסייע לחפצים להציג את בעיותיהם המשפחתיות.

בין שתי מלחמות העולם היגרו לצרפת כ-70,000-80,000 יהודים ממזרח אירופה. לאחר שנסגרו שערי ארצות הברית ב-1924 בעטיים של חוקי ההגירה, הפכה צרפת לארץ מועדפת על המהגרים. המניע העיקרי להגירה היה הידרדרות מצבן הכלכלי-חברתי של שכבות רחבות של האוכלוסייה היהודית, בראש ובראשונה בפולין, אך לא רק בה. ההגירה לא נעשתה בגלים אלא בפעימות. שתי הפעימות הראשונות, בשנים 1923-1924 ו-1928-1931 (האחרונה, 1934-1938), התאפיינו בגילם הצעיר של המהגרים, בין 17 ל-30, ובאחוז נמוך יחסית של נשים: 18 אחוז ב-1928 ו-23 אחוז ב-1929.¹ כשבעים אחוז מן הפונים ללשכת העבודה שנועדה למהגר היהודי (ארבעטער פלאנירונג),² היו רווקים.³

ליהודים חשוב היה שישבתם בצרפת לא תיחשב ארעית, בניגוד לשאר המהגרים מפולין, מאיטליה ומיוגוסלביה ששהותם בצרפת נתפסה כזמנית וכמותנית בתעסוקה (מכרות הפחם, תעשיית הפלדה, חקלאות). צרפת הפכה ל"היים" חדש של המהגרים היהודים, על המשמעות הנלווית למושג, של מקום מוצא ובית הוריים גם יחד.⁴ אחד העיתונאים עמד על ההבדל בין המהגרים בני הלאומים השונים לבין היהודי הנחוש בדעתו להישאר בצרפת: "הוא [המהגר היהודי] בא לצרפת לצמיחתו, הוא דואג שמשפחתו תצטרף אליו". לחיזוק טיעונו הוסיף נימוק מוחץ: "ער אסימילרט זיך [הוא מתבולל]", בהתעלמו לחלוטין מן הקונוטציה השלילית של המושג "התבוללות" בקרב מהגרים בעלי תודעה לאומית.⁵ הקמת משפחה הייתה ערובה להתערות מהירה בחברה הקולטת. המהגר שהקים משפחה לא היה יותר זר אלה בבחינת גר ותושב. אבל כיצד ימצאו המהגרים הצעירים בן או בת זוג בעיר הגדולה, הרחק מסביבתם הקודמת?

כבר ב-1921 עמד ש"י יאצקאן, מייסדו של העיתון היינט בוורשה, על פוטנציאל הקוראים הטמון בקהילה היהודית הגדלה שבצרפת. חזונו התגשם ב-1926, עם ייסוד העיתון פאריזער היינט, שיצא לאור בקביעות עד נפילת פריס ב-1940. היומון בעל האוריינטציה הציונית נטל על עצמו מלכתחילה במוצהר לשמש סוכן להתערותם של המהגרים בקהילה היהודית וסולל נתיבות אל הסביבה הצרפתית. ש"י יאצקאן ונח פינקלשטיין, מייסדי העיתון, הועידו אותו להיות שלוחה של ההיינט הוורשאי הקשור אליו בטבורו, כעין מהדורה

הנימה המתבכינת מפנה מקום להצהרה גאה: "מוצאי ממשפחה ליטאית המונה רבנים רבים בייחוסה", כותבת העלמה רוזה (1931.8.29). באין תלמידי חכמים בייחוס, אין לולזל בהשתייכות למשפחה חסידיית אמידה. גבר בן 34, סוחר בדים, מציג את עצמו כשייך "לאחת המשפחות המכובדות בוורשה" (1931.1.8), ובמילים כמעט זהות מציג את עצמו צעיר בן 27 "החי כבר שנה בפריז: אני בן למשפחה יפה, ידועה בוורשה". המכובדות של ההורים המשולבת בהשכלה משמשים כרטיס ביקור של "עלמה אשר למדה בקטריולוגיה בפריס". לתכונות אלה מיתוספת חברות אקלקטית בשלוש מסגרות תרבותיות שונות ויריבות: "אני חברה בקולטור ליגע [קומוניסטית], במעדעם קלוב [בונדאי] ושומעת שיעורים באוניברסיטה העממית [של הפדרציה של האגודות היהודיות בצרפת]" (1931.6.8).

לתדמית העצמית מתלווים לעתים בתמציתיות כמעט מבושלת כמה קווי תיאור של המראה החיצוני. "יש לי שיער חום, קומתי ממוצעת" כותבת האחת (1931.6.8), והשנייה מבהירה: "אני בת עשרים, קומתי ממוצעת, ברונטית, זה שנה שאני בפריס ואני מתגוררת אצל מכרה". "הרבתי לקרא", מטעימה אחרת (1931.9.29), ואילו הסטודנטית לבקטריולוגיה מוסיפה: "אני בת שלושים, אינטליגנטית ואני סבורה שאמצא חן בעיני כל גבר". אחרת מציינת, מבלי להרבות בפריטים, שהיא "בחורה שעמה אפשר להופיע בכל חברה הגונה" (1931.8.29). סוף סוף מופיע גבר, יליד קובנו, שאין בו תכונות מפליגות; הוא יכול רק להציג את 39 שנותיו, לדווח על 18 שנות חיים בפריס ועל כישלון נישואיו לנוצרייה "שהעליבה את אמונתי וכינתה אותי יהודון. [...] אני משתכר 400 פרנק ואף יותר. איני קמצן, אבל", מתנצל האישי, "אני לא כל כך משכיל" (1931.1.9).

בין התיאורים צצה עצתו של פלוני הרואה עצמו מעורה ובקי במנהגי המקום. הוא מטיף לעלמה רוזה שלא ידעה כיצד להביע את רגשותיה לבחור שאתו רקדה בנשף: "את חסרה עדיין את ניסיון של הצרפתיות. לו חיבת את ראשו בזרועך השמאלית כפי שנוהגות הצרפתיות והסתכלת לו ישר בעיניי וכלי למצמץ היית לוחשת לו Je t'aime, הכול היה מסתדר" (1930.5.8).

רחל, בת 26, חסכה 3,000 פרנק לקראת נישואין אפשריים. המועמד לנישואין, שקיווה לנדוניה משמעותית יותר – עד 10,000 פרנק – הפסיק לבוא לפגישות ורק אחרי כמה חודשים של שתיקה חידש את הקשר. "הקוראים מתבקשים לעוץ את עצתם לבחורה החרוצה הזאת", מוסיף הפאריזער היינט מיום 27 בנובמבר 1927. התשובות לא איחרו להגיע. כבר ב-12 בדצמבר רחל הוזמנה למערכת כדי ליטול את המכתבים הרבים שהגיעו עבורה. בכל זאת היומון מצא לנכון לפרסם שני מכתבים. האחד ממדלן, המונה שתי סיבות לא להתחתן עם הגבר הזה ומוסיפה סיבה שלישית מניסיונה: "בעתיד הוא יוסיף לעשות אתך התחשבות קטנונית". קוראת אחרת מייצעת לרחל "לשאול את עצמך על אהבתך אליו ולרדת לאמיתות רגשותיו אליך כי אהבה קמצנית גרועה מצרור נקוב" (1927.11.12).

הרצון להתערות

אם התדמית העצמית עיגנה את המהגר בעבר קרוב, מוצק, העתיד הקרוב עם בן או בת זוג הותנה בהתערות בצרפת. ה"כאן ועכשיו" השתדלו לשדר ביטחון. החזות התמימה במקצת, הנרטיב המצטעע,

מכאן הייתה הדרך להפיכת ה"פינה" למדור שידוכים קצרה, כי "בפריס קשה יותר למצוא שידוך לבחור או לבחורה, מכפי שהיה בעיריה" (ינואר 1931). הופעת המדור חוללה פולמוס בין הקוראים שראו בו הנצחת מוסד השידוכים הישן. קורא אחד הגיב על טענתו של אדם שפקפק בתועלתו של המדור, שהלה "אינו מבין ולא כלום בחיי המהגרים הצעירים בפריז ושל צרכיהם [...] הם, במפורש, אינם מעוניינים בנדוניה אלא מבקשים רק שותף לחיים" (דצמבר 1931).

היטיב לתאר את מצבם של המהגרים הצעירים א' אלפערין שהיה עורכו בפועל של הפאריזער היינט. הוא השכיל להבין את ה"כאן" וה"שם" שעדיין שרויים בהם מהגרים צעירים "העובדים קשה, משתכרים מעט אך זוכרים לשלוח מעט כסף להורים הזקנים שנשארו שם. גלמודים בכרך הגדול, שרויים ביום-יום, יגעים מעמל, חייהם, בדידות ומחסור" (1931.1.28). פריס הופיעה בשיחם של הצעירים המתארים את מצוקתם כישות מופשטת המעצימה את תחושת הבדידות והניכור. הצלקת של הפרידה מן הסביבה המשפחתית לא הגלידה עדיין והרקע הקודם, ה"שם", הזין את התוודעותם של המועמדים לנישואין. בהתייחסה לממד הזמן והמרחב בהעלאת זיכרונות מצאה דומיניק בנואל-פייר דפוס קבוע של ביטוי: "אזכור העבר נעשה רק בהקשר למרכיבי הקרע והבדידות"⁸.

המסגרת של המדור דרשה ניסוח תמציתי של הדרישות, של המשאלות ושל התשובות עליהן, ובכל זאת נוצר דו-שיח מרתק בין שני המינים. ניתוח ההתכתבות בין המחפשים בן או בת זוג מעלה שלושה נושאים חוזרים ונשנים הנובעים מעצם הווייתם המהגרת: הבדידות והניכור, התדמית העצמית, והרצון להתערות.

בדידות וניכור

רוב המכתבים פותחים בנימה עגמומית: "בודד אני", כותב גבר, "בודד יותר מרוביניון קרוזו באי שלו אף על פי כן שצרפת יפה, תרבותית, ליברלית" (1931.1.8). תחושת הבדידות ניזונה גם מגעגועים: "זה כמה חדשים שאני בפריס, ומרוויח היטב למחייתי. אני מחפש מישהי, בודדה כמוני, שתסכים להתכתב אתי" (1930.11.27). "קדתי אתו כל הלילה", מתודה בחורה, "ונזכרנו בעיירתנו האהובה" (1930.7.22). "נדדתי בעולם. לפני שש שנים עזבתי את פולין ובשנים האלה הייתי חשוך אהבת אם. [...] גלמוד בעולם, מכווץ בפינתי, אני שואל את עצמי מה אני עושה בתוך ההמון העממי הזה, מלא החיות" (1931.6.8). כותב אחר, משול "ליתום אצל אם חורגת", היה רוצה לפגוש בחורה ממשפחה מכובדת שתהיה מוכנה לעלות אתו לארץ ישראל שבה חי בעבר ואליה הוא מתגעגע (1931.6.8). "גלמודה כמו אבן", מקוננת בחורה בת 18, "בדידותי גרמה לכך שאתחבר עם סביבה מפוקפקת בכדי לשכוח את צערי וגעגועי לשטעטל שלי" (1931.8.19).

התדמית העצמית

מהגרים צעירים רבים עדיין לא הספיקו לצבור זיכרונות בהיותם שקועים בהתנסותם היומיומית. הפצע של ההיפרדות מבית ההורים לא הגליד עדיין. על כן ההתייחסות לעבר קרוב או לעוצמת הייחוס יהיו פתיח משמעותי הראוי להיכלל בכרטיס הביקור: השייכות, המוצא, המכובדות, רמת ההשכלה נוסחו במונחים בעלי הילך חוקי בעולם המחשבתי היהודי.

אראבגערעדט פון הארצען

הארצען און אומהערעדטע פון איינפליס און סמאל-אידישן לעבען

אין דעם יאר פון דער חתונה פון אראב און אראב... (Text continues with a letter or article discussing community issues, marriage, and social conditions.)

עלענדער אידישער לעגיאנער

בעט, מעד זאל איהם שרייבען...

אין אונזערע אידישע לעגיאנער האט אונז... (Text describes the conditions of Jewish legionnaires, their struggles, and a call for support.)

Legionnaire Gousarki Mle 40681
1 Rgt. Etanger
Cim. Motorisé, SIDI-BEL-ABBES
איר דאטן איך פארמיט אים אונטער
א. גוסארקי

LA JOURNÉE PARISIENNE

דאזיג

50 Centimes

דאזיג איז א קאמפאזיציע פון א פראנצויזישן זאגער, און דער טיטל פון דער ארבעט. (Text discusses the work and its author.)

בריווערעד פון אונזערע לעזער

א אידישע טעגליכע בעלאגט, ווערסטו'ן דערשטאנדן.

מיט א נעווערער צייט צוריק האבען ערלייבט... (Text discusses the challenges of the Jewish press in the diaspora and the need for a more vibrant and relevant publication.)

דאס אינטימע לעבען פון פרייען און מענער

פון דזשא אימאבאוואטש

ווען ווערסטו דעם איינציגן זייב טייך?

אין דעם בוך פון דזשא אימאבאוואטש, ווערן די ליבליכע און שטענדיגע קאמפאטן פון א פרייען און מענער. (Text provides an overview of the book's content, including love, relationships, and social commentary.)

פארייער היינט 8.12.1936, מדור הנשים

התכונות הנדרשות ביותר הן אלה המסייעות להתערות תרבותית וכלכלית, כמו משך השעות בצרפת, ידיעת השפה, משלח היד ואם אפשר גם גובה ההכנסה. גרושה בת עשרים הייתה רוצה להכיר "חייט גברים, אם אפשר, כדי שאוכל לעזור לו במקצועו" (6.8.1931).

הבטחת עבודה קבועה עשויה לפתות מועמד עבור אחות צעירה שמשפחתה מנסה לשדכה: רצוי שיהיה בן 28 עד 35 וחייט גברים; "אוכל לעזור לו להסתדר, כותב האח של הצעירה, ואף להציע לו עבודה בשכר" (28.1.1931). באותו תאריך מחפשים "עבור אחותנו הצעירה שזה עתה הגיעה מלודו", בחור בן שלושים עד שלושים ושתים שיהיה מוכן להתיישב בשטרסבורג.

התפוגג נוכח דרישות או הצהרות קונקרטיים. הצעירה בת ה-18, "הגלמודה כמו אבן", מעידה על ניסיונה בסביבה מופקפת ש"דרשה ממנה סוג של יחסים שנערה השואפת בכנות לנישואין, חייבת לדחות". היא מחפשת על כן "רע שיצדע אתה בחיים, יד ביד". הסטודנטית לבקטריולוגיה לא מצאה, אבוי, ידיד נפש במוסדות התרבות שהייתה חברה בהם. הבחור שהשווה את בדידותו לזו של רובינזון קרוזו, עובר לנימה מעשית במנותו את דרישותיו. לאחר שהוא מביע את הערצתו לצרפת ותרבותה, הוא ממשיך: "אני נחוש בדעתי להתיישב כאן ולו במחיר יסורים מרובים. אולם כדי להבטיח את הצלחתי נחוצה לי סביבה תמאמה, ואם לא הסביבה בשלמותה, שתהא זאת תמציתה [קווינטעסאנס, במקור]. היא יכולה להתגלם בדמותה של צעירה בעלת חינוך טוב, ואם אפשר, בת למשפחה היושבת זמן רב בצרפת. באופן זה יובטח הביסוס של ביתנו העתידי" (1.8.1931).

אין ערוך לידיעת השפה הצרפתית. היא מהווה המלצה בעלת ערך בפתחה של ההתערות. "הגעתי זה לא כבר מפולין, מדבר צרפתית שוטפת ומרויח היטב למחייתי", מצהיר גבר (12.8.1931). "אני קוראת וכותבת יידיש, סימתי בית ספר [עממי צרפתי]", מוסיפה

אשר לפאריזער היינט, כוונתו הייתה ברורה: למרות הקרע שבהגירה, חשוב לשחזר את מוסד המשפחה ולהעמידה במרכז הקיום של הקיבוץ החדש המתהווה בצרפת. כלפי החברה הקולטת, קיומן של משפחות שימש ערובה להתערות וליציבות. היומן ניכס לעצמו את תפקיד השדכן או השדכנית המסורתיים.⁹ תחת פעולתם הדיסקרטית של השדכנים המסורתיים, המתנהלת ברשות הפרט, הוא פתח את טוריו לשני המינים חנים אין כסף. מה שפעם היה בתחום הדאגה של המשפחה עבר למרחב הציבורי.

הערות

- 1 Didier Epelbaum, *Les enfants de papier: Les Juifs de Pologne immigrés en France jusqu'en 1940*, Grasset 2002, pp. 143, 151.
- 2 הארבעטער פלאנירונג נוסדה על ידי מוסדות יהודיים שסייעו להגירה היהודית ומושבים היה בברלין. בפריס פעלה עוד לשכת עבודה אך הבאתי את התנונים של הארגון שערך סטטיסטיקות מדויקות ומהימנות.
- 3 מ' דאבין, "יידישע עמיגראנטן ארבעטער אין פאריז (1923-1928)", ייווא בלעטער, באנד III, ווילנע, 1932.
- 4 פאריזער היינט, מאמרי מערכת ב' 25.9.1931 וב' 6.11.1931.
- 5 י' כאמסקי, "זרים ויהודים", פאריזער היינט, 4.12.1931.
- 6 בסוגיה הזאת ראו: אהרון אלפערין, "די יידישע פרעסע אין פראנקרייך", די יידישע פרעסע וואס איז געווען, וועלטפארבאנד פון די יידישע זשורנאליסטן, תל אביב, 1975. חיים פינקעלשטיין, היינט - א צייטונג ביי יידן, 1908-1939, תל אביב, י.ל. פרץ, 1978. כמו כן ראו מאמרן המשותף Aline Benain et Audrey Kichelewsky, "Parizer Haynt et les Naïe Presse, les itinéraires paradoxaux de deux quotidiens parisiens en langue yiddish", *Archive Juives*, no. 36/1, 1er semestre 2003.
- 7 ביומן המתחרה, הנייע פרעסע הקומוניסטי, נדפס מדור מוקדש לנשים ולילדים בהשראת מדור דומה ב'*Humanité* הצרפתי בספטמבר 1935. ה"עורכת" היה איש המערכת רב התפקידים א' גאליצין, הוא סיגמה, הוא יצחק נאדלער.
- 8 Nicole Benoît-Lapierre, "Temps forts, temps morts. Rythme des récits et représentation du temps chez les Juifs Polonais émigrés en France", *Traces*, no. Spécial, septembre-octobre 1984. Textes du colloque du CNRS, 1984, p.133.
- 9 היומן לא שלל את מוסד השדכנות. כתבות רבות העוסקות בהווי היהודי בפריז ובמלאכות הזעירות מעלות דמויות של שדכנים ושדכניות - מי שפרנסתו בכך ומי שעוסק בה כמצווה (בין השאר בגיליונות הפאריזער היינט בתאריכים 18.01.1931, 18.01.1933, 18.01.1935). ב' 1931 יצא לאור עיתון שידוכים מיוחד, התקווה, בהוצאת השדכן אהרון רבינוביץ. כתב העת מנה שמונה עמודים של מודעות, אך נראה שיצא רק גיליון יחיד שלו.

הגרושה המבקשת חיט. גבר צעיר, החי כבר שלוש שנים בפריס, מעיד על עצמו שהוא "שולט היטב בצרפתית ומעוניין להכיר אישה שגילה בין 22 לשלושים [...] בעלת נתינות צרפתית או שהחלה בהליכים בכדי לקבל אותה" (אוקטובר 1931).

נישואין אפשריים יכולים לשמש פתח להגירת שאר בשר. גברת ג"ב מוצאת עניין רב באישיותו של "אדון מן הפרובינציה", אולם מוותרת על תכניתיה האישיות ומציעה לו להכיר את אחותה, "החיה עתה באחת הערים הגדולות בפולין והיא ממשפחה טובה מאוד" (16.4.1932).

רוזה, בעלת הייחוס המרשים, מטעימה שבידה אשרת ישיבה בצרפת. רימונד, עם ותק של עשר שנים בפריס, מחפשת גבר דובר צרפתית (20.8.1931).

ממון מסוים משמש נימוק בעל משקל בשוק הנישואין ומרפד את הדרך להתערות. צעירה מבית טוב מצהירה שברשותה הון קטן של 15,000 פרנק, "ומדברת קצת צרפתית" (22.8.1931). לרשותה של אחרת סכום של 20,000 פרנק; משאלתה היא להכיר עובד חרוץ "בתנאי שיהיה חכם" (5.9.1931). באותו תאריך שני גברים מודיעים על רכושם: 8,000 פרנק בידי האחד ו-20,000 בידי השני. אלמנה בת 29, כבר עשר שנים בפריס, מכריזה ששכרה השבועי הוא 300 פרנק מעיסוקה בקישוטי נוצות; היא מוסיפה שיש לה דירה משלה ומשק בית מסודר (28.8.1931). יש שכדי לא לעורר חמדנות עוקפים את הסכומים הממשיים ומצהירים על משפחה "אמידה מאוד ולה אחים ואחיות, כאן, בפריס, בצד שארי בשר מרובים" (1.10.1931). ללא ייחוס, ללא הון וללא מקצוע עונה אישה בחיוב על פנייתו של "ורשאי". היא מתנצלת על "שאינה שולטת בצרפתית כיוון שהיא חדשה" וחתמתה, "אשת חיל", מעידה כאלף עדים על הסגולות שהיא מבקשת להפגין בדרך אל הנישואין (29.8.1931). בדמיונונו אנו יכולים כבר לשמוע את הנמען לפניה והוא מפזם כהד: "צופיה הילכות ביתה ולחם עצלות לא תאכל!"

סוג פניות זה מפרך במקצת את הדיוקן האידיאלי של אוכלוסיית המהגרים הצעירים ששרטט בעל הטור של הפאריזער היינט. למרות המשבר הכלכלי של ראשית שנות השלושים, מדור השידוכים מצא הד בכל שכבות האוכלוסייה. יעידו על כך ההצהרות על האפשרויות הכספיות - אמיתיות או בדויות - על הקביעות בעבודה או על הימצאותה של משפחה מבוססת במקום. "פינת חיי המשפחה בפריס" אפשרה לפרטים שנחשפו בה לטוות את קורותיהם בהווה הנסמך על מקומות ועל ייחוס המעניקים עיבוי לקיומם מנקודה זאת הם יכלו להמשיך את מסע ההתערות אל עתיד הנמצא בהישג יד.